

Nº 18/1959.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag om
reglering av byggnadsverksamheten.

Landstinget har den 26 mars detta år antagit en landskapslag om regle-
ring av byggnadsverksamheten. Emellertid har Republikens President den
4 juli detta år beslutat, att landstingsbeslutet skall förfalla. Republi-
kens Presidents brev i ärendet är av följande lydelse:

"Till Ålands Landskapsstyrelse

Ålands landsting har den 26 mars 1959 fattat beslut om antagande av
landskapslag om reglering av byggnadsverksamheten.

Vid föredragning i statsrådet i dag har Jag, efter att hava infortrat
Högsta Domstolens utlåtande i ärendet, över vilket även Ålandsdelegation-
en avgivit sitt yttrande, funnit att landstinget enligt 13 § 1 mom. 19
punkten självstyrelselagen för Åland den 28 december 1951 tillkommer
lagstiftningsbehörighet angående stadsplan, tomtindelning och byggnads-
reglering och att jämlikt 11 punkten sagda moment de i landstingsbeslutet
ingående stadgandena om utsättande av vite och annat äventyr jämväl in-
rymmas i landstingets lagstiftningsbehörighet. Beslutet innehåller även
stadganden rörande skifteslagstiftningen, rättegångs- och utsökningsvä-
sendet samt åligganden för statens myndigheter, i vilka ämnen lagstift-
ningen är uteslutande förbehållen rikets lagstiftande organ, ävensom
till privaträtten hörande stadganden av rikslagstiftningsnatur och ett
stadgande innehållande sådan straffbestämmelse, vilken icke enligt 13 §
1 mom. 11 punkten självstyrelselagen omfattas av landstingets lagstift-
ningsbehörighet. Då dessa stadganden av rikslagstiftningsnatur i sak
överensstämma med motsvarande stadganden i den uti riket gällande bygg-
nadslagen den 16 augusti 1958, hava de enligt 14 § 4 mom. självstyrelse-
lagen för vinnande av enhetlighet och överskådlighet kunnat upptagas i
landstingsbeslutet.

I landstingsbeslutet ingå ävenledes stadganden om inlösen, vilka äro
att hänföra till lagstiftningen om expropriation. Jämlikt 13 § 1 mom.
1 punkten självstyrelselagen för Åland tillkommer landstinget lagstift-
ningsbehörighet angående rätt till expropriation för allmänt behov mot
full ersättning, medan rätten till lagstiftning om tvångsinlösen av
fast egendom för allmänna riksbehov enligt 11 § 2 mom. 1 punkten samma
lag är uteslutande förbehållen rikets lagstiftande organ. Landstings-
beslutets stadganden, vilka reglera inlösen av områden, som i generalplan
eller stadsplan anvisats för statens behov, äro sålunda av rikslag-
stiftningsnatur och bära förty överensstämma med motsvarande rikslagstift-
ning. Stadgandena i 59 § 3 och 4 mom., 60 § 1 och 2 mom., 62 § 2 mom.,

66 § och 67 § 1 mom. landstingsbeslutet, vilka äro avsedda att tillämpas även då fråga är om inlösen av områden, som i nämnda planer anvisats för statens behov, avvika dock från motsvarande stadganden i förenämnda rikslag såtillvida, att i landstingsbeslutet 59 § 3 och 4 mom., 60 § 1 mom., 66 § och 67 § 1 mom. hänvisas endast till landskapslagen den 2 juli 1953 angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland, ehuru i dessa stadganden vidkommande berörda för statens behov anvisade områden bort i överensstämmelse med byggnadslagens motsvarande stadganden hänvisas till den i riket gällande lagen den 14 juli 1898 om expropriation av fast egendom för allmänt behov, samt att det enligt 60 § 2 mom. landstingsbeslutet alltid ankomme på landskapsstyrelsen att förordna ordförande och ledamöter samt ersättare för dessa till däri avsedd inlösningskommission, oaktat enligt 61 § 2 mom. byggnadslagen, som bör tillämpas även i landskapet Åland beträffande de för statens behov anvisade områdena, sagda befogenhet tillagts länsstyrelsen, ävensom att i 62 § 2 mom. landstingsbeslutet länsstyrelsen icke nämnts bland de myndigheter, vilka vid behandling av ersättningsfråga äga fordra kompletterande utlåtande av inlösningskommissionen, fastän länsstyrelsen och icke landskapsstyrelsen är behörig myndighet då fråga är om inlösen av områden, som anvisats för statens behov.

Jämlikt 13 § 3 mom. självstyrelselagen för Åland kan landstinget i landskapslag bemyndiga landskapsstyrelsen att utfärda bestämmelser genom landskapsförordning, dock endast så vitt angår föreskrifter rörande verkställighet och tillämpning av landskapslagen. Emellertid skulle enligt 20 § 3 mom. landstingsbeslutet genom landskapsförordning stadgas, under vilka förutsättningar annan juridisk person än i föregående moment avsett regionsplansförbund kunde utföra i landskapslagen för regionplansförbund föreskrivna uppgifter. Likaså kunde jämlikt 115 § 2 mom. samma beslut genom landskapsförordning de i lagrummet för uppförande av byggnad fastställda avstånden från grannes mark eller byggnad förlängas i fråga om byggnader, vilka medföra betydande brandfara för grannen. Då dessa bemyndiganden för landskapsstyrelsen innebure befogenhet att genom landskapsförordning meddela föreskrifter rörande annat än verkställighet och tillämpning av ifrågavarande landskapslag, har landstinget även i sistnämnda avseenden överskridit sin lagstiftningsbehörighet.

I anseende till det ovan anförda har Jag med stöd av 14 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland beslutat förordna, att ifrågavarande landskapslag skall förfalla; vilket Landskapsstyrelsen härmed till

känne dom meddelas.

Helsingfors, i Statsrådet den 4 juli 1959.

R e p u b l i k e n s P r e s i d e n t

Urho Kekkonen

Justitieminister Antti Hannikainen
Antti Hannikainen".

På grund härav har landskapsstyrelsen uppgjort förslag till ny lydelse för §§ 20, 59, 60, 62, 66, 67 och 115 i förenämnda landstingsbeslut. I §§ 59, 60, 62, 66 och 67 föreslås sådana ändringar, som erfordras för expropriation för statens behov. Ändringarna i §§ 20 och 115 innehålla ur rikets byggnadsförordning (FFS 266/59) §§ 24 och 143 hämtade stadganden.

Med stöd av det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt föreslå,
att Landstinget måtte antaga landskapslagen om reglering av byggnadsverksamheten i den lydelse den hade i Landstingets beslut den 26 mars 1959, dock sålunda, att §§ 20, 59, 60, 62 66, 67 och 115 erhålla nedanstående lydelse:
20 §.

Då landskapsstyrelsen förordnat, att regionplan skall uppgöras, äga de kommuner, vilkas områden komma att beröras av planen, grunda ett r e g i o n p l a n s f ö r b u n d för uppgörande av regionplan och handläggning av andra därav föranledda ärenden. Om regionplansförbund gäller med i denna lag stadgade undantag vad om kommunalförbund är stadgat.

Landskapsstyrelsen åligger att tillse, att ombud för de kommuner, som bliva medlemmar av regionplansförbundet, ofördröjligen kallas till sammanträde.

Besluter i 2 mom. nämnt sammanträde enhälligt, att på kommunalförbundet ankommande uppgifter skola handhavas av en i föreningsregistret införd förening, vartill höra även andra medlemmar än i 1 mom. avsedda kommuner, och godkänner landskapsstyrelsen av kommunernas ombud vid sammanträdet framlagt förslag, gäller om denna förening i tillämpliga delar vad om regionplansförbund är stadgat. Då skäl därtill föreligga, må landskapsstyrelsen återkalla ovan i detta moment nämnt samtycke.

59 §.

För egendom, som i staden inlöses i stöd av denna lag, skall å ägaren erläggas ersättning enligt gängse pris.

Vid fastställandet av ersättning skall sådan förändring av egendomens värde icke beaktas, som härrör av växling i prisförhållande till följd

av begränsning av utbud eller annan tillfällig orsak.

Vid fastställandet av ersättning må ej stadgandet i 14 § landskapslagen den 2 juli 1953 angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland (15/53, e x p r o p r i a t i o n s l a g e n) eller stadgandet i 14 § lagen den 14 juli 1898 om expropriation av fast egendom för allmänt behov (r i k e t s e x p r o p r i a t i o n s l a g) tillämpas.

I övrigt skall i tillämpliga delar, med iakttagande dock av de i 1 och 2 mom. stadgade ersättningsgrunderna, lända till efterrättelse vad i 2 kap. expropriationslagen eller, vid inlösen för statens behov, 2 kap rikets expropriationslag stadgas.

60 §.

Vid inlösningsförrättning i stöd av stadgandena i detta kapitel handhas de åligganden, som ankomma på den i 23 § expropriationslagen eller 25 § rikets expropriationslag omförmälda nämnden, av i n l ö s n i n g s - k o m m i s s i o n e r, som bära tillsätts i staden.

I inlösningskommissionen förordnar landskapsstyrelsen, eller för inlösningsförrättningar för statens behov länsstyrelsen, för tre kalenderår i sänder ordförande och två ledamöter samt ersättare för dem alla. Ordföranden bör vara lagfaren och ledamöterna förtrogna med värdering av byggnader och mark. Överlåtare och mottagare må dessutom i inlösningskommissionen invälja var sin ledamot. Till medlem av inlösningskommission må icke förordnas eller invälgas person under 25 år, ej heller ordförande eller ledamot i underrätten på orten.

Inlösningskommissions medlemmar tillkommande avlöning och övriga kostnader för kommission erläggas av staden.

62 §.

Vid uppskattning av ersättning, som i 59 § avses, skola områden, byggnader, anläggningar eller rättigheter av olika slag eller värde var för sig i kommissionens utlåtande beskrivas och värderas samt värderingsgrunderna angivas.

Vid behandling av ersättningsfråga må landskapsstyrelsen, länsstyrelsen eller domstol av inlösningskommission fordra kompletterande utlåtande

66 §.

Om erläggande eller nedsättande av ersättning, som utdömts vid inlösen av tomtedel, gäller i tillämpliga delar, vad i 44-47 §§ expropriationslagen eller, vid inlösen för statens behov, vad i 48-52 §§ rikets expropriationslag är stadgat. Likväl skola de uppgifter, som enligt sagda paragrafer ankomma på länsstyrelsen och landskapsstyrelsen, utföras av överexekutor, och ersättning skall erläggas eller nedsättas inom stadgad tid från det utslaget i ärendet vunnit laga kraft.

67 §.

Där annat ovan ej är stadgat, skola vid inlösen av egendom i stöd av stadgandena i detta kapitel expropriationslagens eller rikets expropriationslags bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Inlöst område må dock ej av ägaren återinlösas.

Tillstånd att tillträda område och att påbörja arbete, förrän expropriation slutförts, må beviljas, även om företaget kännbart försvårar användningen av bebyggd tomt eller markägarens näringsutövning eller hans utkomst.

115 §.

På sådant område inom landskommun, för vilket byggnadsplan icke fastställts, skola byggnaderna förläggas på lämpligt avstånd från varandra och från byggnadsplatsens gränser.

Byggnad må icke uppföras på mindre än fem meters avstånd från mark, som äges eller besittes av annan, därest icke ägaren och den, som besitter marken, därtill samtycka, och icke på mindre än tio meters avstånd från byggnad på mark, som äges eller besittes av annan. Över tio meter hög byggnad bör, om annan överenskommelse icke träffas mellan grannarna, ligga på ett avstånd från grannes mark, som är minst lika långt som byggnadens höjd, minskad med fem meter, och på ett avstånd från grannes byggnad, som är minst så långt som den högre byggnadens höjd. Eldfarlig byggnad, såsom smedja, må icke byggas närmare grannes mark eller legoområde än femton meter och icke närmare grannes byggnad än tjugu meter.

Om avtal grannar emellan angående avståndet mellan byggnader gäller, vad i lagen om vissa grannelagsförhållanden (FFS 26/20) är stadgat.

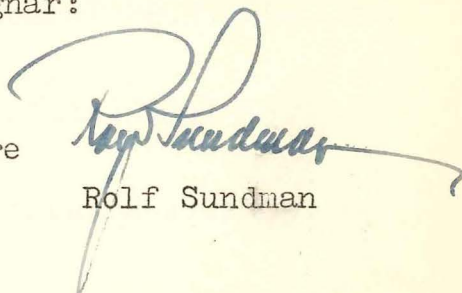
Mariehamn den 6 augusti 1959.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Vicelantråd

Verner Jansson

Landskapssekreterare

Rolf Sundman